

[RELACJA + NAGRANIE] Osoba się odradza, a nie reformuje. Relacja z wykładu prof. Stanisława Grygiela

Odważną kontemplacją i pracowitym czekaniem na ostateczny osąd „wszechświata i historii” przez Syna człowieczego, który jest ich „ośrodkiem”, człowiek daje godną odpowiedź Pięknu Boga, który jeden może wyrwać ludzkość z paszczy technicznego potwora, żerującego na błędzie antropologicznym, podnoszącym ten lub inny fragment „wszechświata i historii” do rangi ich eschatologicznego Początku i Końca – mówił Stanisław Grygiel podczas ostatniego w tym semestrze wykładu z serii JP2 Lectures organizowanej przez Instytutu Kultury św. Jana Pawła II na rzymskim Angelicum.

9 czerwca, na rzymskim Angelicum, odbył się wykład prof. Stanisława Grygiela pt.: *Osoba się odradza, osoby się nie reformuje*. W problematykę tematu wprowadził zgromadzonych na sali oraz przed ekranami komputerów słuchaczy Dariusz Karłowicz, prezes Fundacji Świętego Mikołaja oraz dyrektor programowy Instytutu Kultury Św. Jana Pawła II w Rzymie na Angelicum.

JP2 Lectures/Staniław Grygiel: A Person Is Reborn. A Pers...

W czwartek, 9 czerwca odbył się kolejny i zarazem ostatni w tym roku akademickim wykład z serii „JP2 Lectures” organizowanej przez Instytut Kultury św. Jana Pawła II na rzymskim Angelicum. Swój odczyt pt.: „Osoba się odradza, osoby się nie reformuje” zaprezentował prof. Stanisław Grygiel.

Już na wstępie swoich rozważań prof. Grygiel przedstawia najważniejsze założenia prowadzonych dalej rozważań. Zwraca uwagę na pierwotną relację człowieka z żywym Bogiem, jego zjednoczenie ze stwórczą Miłością. Przybliża również filozofię daru Jana Pawła II, zgodnie z którą człowiek otrzymał od Boga możliwość podążania drogą prawdy i wolności. Przeciwstawia jej nowożytny rozum utożsamiany z ideami racjonalistycznej i technicznej cywilizacji. Zgodnie z diagnozą prelegenta, winna jest ona stopniowemu zatracaniu przez człowieka łączności z chrześcijańskim powołaniem na rzecz rozmaitych modeli światopoglądowych.

Zgodnie z argumentacją prof. Grygiela, owo zerwanie pamięci o źródłach tak pojmowanej tożsamości zaburza w ludziach pewną intuicję i zdolność do wchodzenia w relację – prawdziwe, oparte na Bożej miłości spotkanie z drugą osobą. Trawestuje on słowa św. Augustyna i mówi: *non intuitur veritatem nisi per caritatem*, czyli: tylko miłość otwiera oczy, tak że widzą one prawdę.

Nowożytność z perspektywy prof. Grygiela sytuuje się na drugim biegunie – zawiera w sobie wszystko to, co alienuje człowieka, oddala od spotkania z drugim. Nowożytnego człowieka opisuje odwołując się do samotnych, pozbawionych okien monad Leibniza. – „Społeczeństwo, w którym nie ma osób posłanych do innych osób, rozpada się.” – mówi. Z kolei „piękno prawdy i dobra wydarza i objawia się w osobach wzajemnie obecnych dla siebie. Ich piękno jest darem, *gratia*. Życie osób, pomiędzy którymi prawda się wydarza, opowiada historię spełniania się w nich piękna łaski prawdy, *gratia veritatis*.”

W dalszej części wykładu, ponownie wracając do analizy nowożytności, Grygiel mówi o pewnego rodzaju bezdomności, do której prowadzi poprzez niszczenie fundamentów pierwotnego zdomowienia. – „Ludzie bezdomni nie „zmartwychwstają”, bo nie mają w kim zmartwychwstać.” – konkluduje.

W następnym kroku, Grygiel przekształca sformułowanie *Ecclesia semper reformanda* na *Ecclesia semper renascenda*. Odnosi tę dyrektywę również do człowieka który w wyniku nowożytnych procesów popadł w egzystencjalną pustkę, zmierzającą donikąd. Według Grygiela ten sam mechanizm tyczy się również małżeństwa, rodziny, narodu. Pojęcie reformacji wywodzi z Heideggerowskiego podejścia do przedmiotu – reformuje się zestawy przedmiotów albo „strukturę technicznego działania, a nie wolność, czyli wiarę, nadzieję i miłość, którymi staje się człowiek przebywający w osobowej wspólnocie” – mówi.

Pojęcie reformacji wywodzi z Heideggerowskiego podejścia do przedmiotu – reformuje się zestawy przedmiotów albo „strukturę technicznego działania, a nie wolność, czyli wiarę, nadzieję i miłość

Dalej, przywołuje wspomnienie seminarium z Karolem Wojtyłą i rozważania nad filozofią Sarte’a, która zgodnie z ówczesnymi słowami Wojtyły „pomoże zrozumieć

nadchodzącą sekularyzację społeczeństwa. Jego wizja absolutnej wolności uderzy w marksizm, ale potem uderzy w nas”. W wykładzie

przeciwstawiona jej zostaje opowieść z Księgi Rodzaju, która mówi o prawdziwej, relacyjnej tożsamości człowieka – „Piękno miłości przemieniające osobę bezinteresownie obecną dla drugiej osoby w kogoś pełnego wdzięku (gratia plenus) zachwyca innych do pracy dla zmartwychwstania” – mówi Grygiel.

Kolejną opozycją zaprezentowaną w wykładzie jest Słowo Boże i tzw. „Antysłowo”, które niszczy w ludziach kulturę, „tak że zamiast stawać się pięknymi osobami stają się oni „grzecznymi” obywatelami państwa, posłusznymi jego administratorom” – podsumowuje.

Grygiel zauważa, że Wojtyłowe podejście do człowieka ma charakter mistyczno-poetycki. Mów o doświadczeniu piękna ciała ludzkiego pojmowanego przez Jana Pawła II jako prześwit, przez który przenika światło transcendencji. To w owym prześwicie objawia się zarówno prawda jak i dobro osoby.

W końcowej części wykładu, prof. Grygiel zwraca uwagę na szczególny stosunek Papieża do każdego człowieka. – W każdym człowieku widział kogoś płonącego Bogiem nawet wtedy, kiedy ten, do którego się zbliżał, nie wiedział, że Nim płonie. Do każdego zbliżał się z głową pochyloną w pokłonie i wchodził do jego domostwa boso, bo wiedział, że wchodzi na ziemię świętą. On wchodził w domostwa innych tak, jak wchodzi się do świątyni (templum), aby w niej kontemplować ogień Miłości, którą jest Bóg. O takim jednoczeniu się z drugą osobą w świątyni miłości mówią czasownik con-templor, -ari oraz rzeczownik con-templatio – relacjonował postawę Jana Pawła II.

Swoje rozważania podsumowuje Grygiel pytaniem. – Czy „Syn Człowieczy znajdzie wiarę na ziemi, gdy przyjdzie?” (Łk 18, 8). Jak wskazuje w zakończeniu wykładu, drogą do niej jest odważna kontemplacja, która ma moc uchronienia człowieka przed zagrożeniami nowożytnej metafizyki nicości.

*

Prof. Stanisław Grygiel – urodzony w 1934 roku w Zembrzycach - polski filozof, filolog i wykładowca. Współzałożyciel kwartalnika „*Il Nuovo Areopago*” i do 2002 roku jego redaktor naczelny. W latach 1980-1983 był dyrektorem Polskiego Instytutu Kultury Chrześcijańskiej. Od 1981 był wykładowcą filozofii człowieka na Papieskim Uniwersytecie Laterańskim w Rzymie, gdzie kierował katedrą Karola Wojtyły na antropologii filozoficznej na Papieskim Instytucie Jana Pawła II. Był konsultorem Papieskiej Rady ds. Rodziny. W 1991 jako konsultor był uczestnikiem Synodu Biskupów dla Europy; po raz drugi uczestniczył w nim w roku 1999 wraz z małżonką.

*

Instytut Kultury Św. Jana Pawła II jest interdyscyplinarną instytucją naukowo-dydaktyczną powołaną na Wydziale Filozofii Papieskiego Uniwersytetu Św. Tomasza z Akwinu (Angelicum) w Rzymie w stulecie urodzin Jana Pawła II. Misją Instytutu jest refleksja nad najważniejszymi problemami współczesnego Kościoła i świata inspirowana życiem i myślą św. Jana Pawła II. Celem Instytutu ośrodka

jest więc nie tylko badanie dorobku Wielkiego Papieża, ale również myślenie wraz z nim o najważniejszych sprawach kultury duchowej, a więc np. solidarności, miłosierdziu, sztuce chrześcijańskiej, miejscu Kościoła we współczesnym świecie czy kryzysie duchowym Europy.

Instytut jest współprowadzony przez Fundację Świętego Mikołaja (wydawcę Teologii Politycznej) i w całości finansowany przez prywatnych darczyńców z Polski. Zapraszamy serdecznie do ich grona!

***

Informacje o wykładowcach cyklu „JP2 Lectures”:

► 22 października 2021 – *Religion as Source of Peace or Unrest in Society?*

Lord John Alderdice – urodzony w 1955 w Ballymena w Irlandii Północnej. Emerytowany kierownik Centre for Resolution of Intractable Conflict (Centrum Rozwiązywania Nierozwikływalnych Konfliktów), które wcześniej założył i prowadził przez wiele lat. W 1996 został wskazany na para dożywotniego w Izbie Lordów, izbie wyższej brytyjskiego parlamentu. W ostatnich trzydziestu latach Lord Alderdice był zaangażowany w niemal każdy aspekt procesu pokojowego w Irlandii. Od 1987 roku, przez 11 lat był przewodniczącym Partii Sojuszu Irlandii Północnej i głównym negocjatorem w porozumieniach wielkopiątkowych z 1998 roku. Lord Alderdice zawodowo jest lekarzem, psychiatrą, zarówno klinicystą i akademikiem.

► 18 listopada 2021 – *The Phenomenological Openness of Revelation*
Prof. Jean-Luc Marion – urodzony 3 lipca 1946 roku w Meudon we Francji. Historyk filozofii, fenomenolog i teolog rzymskokatolicki. Wykładał na Sorbonie oraz na Uniwersytecie Chicago. W 1992 roku otrzymał Grand Prix du Philosophie de l'Académie Française, a w roku 2008 Karl-Jaspers Preis. Jean-Luc Marion jest byłym uczniem Jacquesa Derridy, którego dzieła opierały się na teologii mistycznej, fenomenologii i filozofii nowożytnej. W listopadzie 2008 został wybrany do Akademii Francuskiej, jako *immortel* zasiadł na fotelu nr 4 w miejsce zmarłego kardynała Lustigera. Napisał wiele książek, między innymi *Bóg bez bycia* czy też *Będąc danym. Esej z fenomenologii donacji*.

► 9 grudnia 2021 – *Karol Wojtyła's Areopagus Meditations: Lessons for the 21st Century West*
George Weigel – urodzony w 1951 roku w Baltimore, filozof i teolog katolicki, autor kilkunastu książek, z których większość przetłumaczono i wydano również w Polsce – m.in. dwutomową biografię Jana Pawła II pt. *Świadek nadziei oraz Kres i początek*. Prowadzi Katedrę Studiów Katolickich Williama E. Simona w Ethics and Public Policy Center w Waszyngtonie. Odznaczony papieskim Krzyżem *Pro Ecclesia et Pontifice* oraz polskim Złotym Medalem „Zasłużony Kulturze Gloria Artis”.

► 21 stycznia 2022 – *Giovanni Paolo II: eccezione o illusione?*
Prof. Andrea Riccardi – urodzony w 1950 roku w Rzymie. Włoski historyk, profesor i polityk. Jest profesorem historii współczesnej na Uniwersytecie La Terza w Rzymie, nauczał również na Uniwersytecie Bari. Kilka uniwersytetów przyznało mu tytuły honorowe w uznaniu za

zasługi w dziedzinach kultury i historii. Uzyskał międzynarodową rozpoznawalność dzięki założeniu w 1968 roku Wspólnoty Sant'Egidio. W roku 2011 objął stanowisko ministra współpracy społecznej krajowej i międzynarodowej w rządzie, na czele którego stanął włoski premier Mario Monti. Urząd ten sprawował do 28 kwietnia 2013.

► 17 lutego 2022 – *Virtue, Integralism and the Priority of the Social in Catholic Political Thought*

Prof. John Milbank – urodzony w 1952 roku w Kings Langley w Anglii. Jest emerytowanym profesorem na Wydziale Teologii i Religioznawstwa Uniwersytetu w Nottingham, pełni funkcję prezesa Centrum Teologii i Filozofii. Jest najważniejszym reprezentantem kierunku myśli znanej jako Radical Orthodoxy. Charakterystyczną cechą tego ruchu jest przekraczanie konwencjonalnych granic między teologią, filozofią, polityką i teorią socjologiczną.

► 17 marca 2022 – *Christianity and Culture: A Truly Christian Life Bears Witness to Christ*

Carl A. Anderson – amerykański prawnik, trzynasty Najwyższy Rycerz Zakonu Rycerzy Kolumba - największej na świecie katolickiej organizacji świeckiej o charakterze charytatywnym zrzeszającej obecnie około 2 milionów członków. od 1983 do 1987 roku pracował w biurze Prezydenta Stanów Zjednoczonych. Był specjalnym asystentem prezydenta i pełnił funkcję dyrektora White House Office of Public Liaison. Od 1983 do 1998 roku jako profesor wizytujący wykładał prawo rodzinne w Papieskim Instytucie Studiów nad Małżeństwem i Rodziną im. Jana Pawła II przy Uniwersytecie Laterańskim w Rzymie. W 1988 roku został zastępcą prezydenta i pierwszym dziekanem nowo powstałego oddziału Wyższej Szkoły Teologicznej w Waszyngtonie, znajdującej się obecnie przy Katolickim Uniwersytecie Ameryki. W

1998 roku papież Jan Paweł II mianował go członkiem Papieskiej Akademii *Pro Vita*. Jest autorem bestselleru New York Timesa *Cywilizacja miłości: Co każdy katolik może zrobić aby zmienić świat*.

► 7 kwietnia 2022 – *Non-Germanic Central Europe: Can Christian Europe survive without it?*

Ewa Thompson – urodzona w 1937 roku w Kownie (obecnie Litwa), profesor slawistyki na Uniwersytecie Rice (Houston). Laureatka nagrody Związku Pisarzy Polskich na Obczyźnie za upowszechnianie kultury i literatury polskiej w świecie (2015). Autorka pracy *Trubadurzy imperium. Literatura rosyjska i kolonializm* (2000). Jej książki i artykuły są tłumaczone na język polski, ukraiński, białoruski, rosyjski, włoski, chorwacki, czeski, węgierski i chiński. Praca *Zrozumieć Rosję. Święte szaleństwo w kulturze rosyjskiej* została przetłumaczona na chiński i opublikowana w Hongkongu w 1995, w Pekinie w 1998 oraz 2015 roku. W 2019 roku książkę w polskiej wersji językowej wydała „Teologia Polityczna”.

► 18 maja 2022 – *Reconsidering Vatican Ostpolitik: The Statecraft of a Saint*

George Weigel – urodzony w 1951 roku w Baltimore, filozof i teolog katolicki, autor kilkunastu książek, z których większość przetłumaczono i wydano również w Polsce – m.in. dwutomową biografię Jana Pawła II pt. *Świadek nadziei* oraz *Kres i początek*. Prowadzi Katedrę Studiów Katolickich Williama E. Simona w Ethics and Public Policy Center w Waszyngtonie. Odznaczony papieskim Krzyżem *Pro Ecclesia et Pontifice* oraz polskim Złotym Medalem „Zasłużony Kulturze Gloria Artis”.

► 9 czerwca 2022 – *A person is reborn. A person is not reformed*
Prof. Stanisław Grygiel – urodzony w 1934 roku w Zembrzycach - polski filozof, filolog i wykładowca. Współzałożyciel kwartalnika „*Il Nuovo Areopago*” i do 2002 roku jego redaktor naczelny. W latach 1980-1983 był dyrektorem Polskiego Instytutu Kultury Chrześcijańskiej. Od 1981 był wykładowcą filozofii człowieka na Papieskim Uniwersytecie Laterańskim w Rzymie, gdzie kierował katedrą Karola Wojtyły na antropologii filozoficznej na Papieskim Instytucie Jana Pawła II. Był konsultorem Papieskiej Rady ds. Rodziny. W 1991 jako konsultor był uczestnikiem Synodu Biskupów dla Europy; po raz drugi uczestniczył w nim w roku 1999 wraz z małżonką.

*

[KLIKNIJ i dołącz do grona fundatorów Instytutu Kultury Św. Jana Pawła II w Rzymie](#)

[Myśląc z Janem Pawłem II. Relacja z inauguracji Instytutu Kultury św. Jana Pawła II w Rzymie](#)

[List Papieża Franciszka na inaugurację Instytutu Kultury św. Jana Pawła II w Rzymie](#)

[Myśl Jana Pawła II jest zbyt ważna, by zamknąć ją w muzeum. Przemówienie Dariusza Karłowicza na inauguracji Instytutu Kultury św. Jana Pawła II](#)

Otwieramy „akademicki pomnik” dla św. Jana Pawła II. Rozmowa z rektorem Angelicum o. Michałem Paluchem OP

Kard. Stanisław Ryłko: Instytut Kultury to bijące serce Uniwersytetu

O. Serge-Thomas Bonino OP: W duchu żywego tomizmu

Dariusz Karłowicz zaprasza do wspólnego budowania Instytutu Kultury Św. Jana Pawła II

Start JP2 Studies, wykład Lorda Alderdice'a i wystawa fotografii Adama Bujaka